

SZŐLŐSGAZDA

SZŐLŐ-, GYÜMÖLCS-, ÉS KERTGAZDASÁGI FOLYÓIRAT
A Szőlősgazdák Egyesülete, a Szőlősgazdák Szövetkezete, a Kecskeméti Faiskola és a Magtermelő R. T. hivatalos közlönye

Megjelenik havonta egyszer.

Előfizetési árak:

Egész évre 2 Pengő. Fél évre 1 Pengő.

Egy szám ára: 20 fillér.

Laptulajdonos:

a Szőlősgazdák Egyesülete.

Felelős szerkesztő: Hajós Gyula.

Társszerkesztő s kiadó: Nemere Gyula.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

a Szőlősgazdák Egyesületénél.

III-ik kerület, Széchenyi-tér 6. szám.

Telefonszám: 289.

Emlékek a régi időkől.

Nem vagyok még öreg ember, hogy emlékeimet matuzálemi korból cipeljem az olvasóim élé, de az a változás, ami Kecskemét gyümölcsstermelésében az utóbbi 15—20 év alatt lefolyt, meglepő és a 15—20 év előtti állapot — azt hittük akkor: megváltozhatatlan, örökké tartó valóság — ma már csak emlék.

Húsz évvel ezelőtt a csemegeszőlő érése idején a kereskedők heteken át, naponként 18—20 vagon sasza és muskotály-féle csemegeszőlőt szállítottak ki külföldre: Ausztriába és Németországba.

A csemegeszőlők termelése a háború alatt és a háború utáni időkben annyira hanyatlott, hogy az idén, az egész szezonnalatt alig szállítottak el Kecskemétről egy pár vagon csemege szőlőt, s azt is Budapestre; külföldre aállítás megszűnt a magas vám miatt.

Nagyot hanyatlott a barack termelés is. Emlékszem rá, hogy 1907-ben a barackérés ideje alatt a barackszállítást külön vasúti kirendeltség bonyolította le, naponként 100—120 vagon barackot szállítottak el és ennek legnagyobb része Oroszországba került. Azután csak 1914-ben volt ezt megközelítő nagytermés, de az Oroszországba irányuló szállítást megakadályozta a világháború s azóta lehanyaglott a baracktermelés úgy, hogy a Kecskemét világhírű baracktermelésnek csak a hire van meg, a régi méretek teljesen eltűntek. Ennek oka már nem a kivitel lehetőségeiben keresendő, hanem abban, hogy a régihez

viszonyitva barackfánk is alig van a régi-
nek egy harmadrésze, amin csak új barackosok telepítésével lehet segíteni. A baracktermelésnek kiszámíthatatlan jövője van, különösen, ha a kereskedelem új piacokat teremt.

Kezembe került a Homok című szaklap 1908. évi januári száma, amelyben az az eszme került felszínre, hogy az állam létesítsen egy mintakertészetet, a zöldségtermelés elterjedése érdekében. Akkor a zöldségtermelés még alig volt elterjedve, a kivitel igen kiterjedelmű volt. Abban az időben egy jónevű gyümölcsstermelőnk elene volt ennek a törekvésnek. Trágyahiány, vízhiány, munkahiány és más egyéb okok miatt nem tartotta célszerűnek ez újabb foglalkozás kifejlődését, ma már neki is zöldségesen van a szőlője helyén.

Kecskeméten 2—3000 hold területen termelnek zöldséget. A kecskeméti nép versenyre kelt a bolgárokkal anélkül, hogy a beszedett sok adó, földbér, helypénz fejében akár városától, akár az államtól ellenszolgáltatásként valamit kapott volna. Versenyre kelt a szomszéd Nagykőrössel, amelyet tulszárnyalt. Salátával, ugorkával elárastja az európai piacokat. De itt egy pár megjegyzésem volna. Az idén az ugorkából túltermelés volt, illetve a helybeli kereskedelemnek nem volt meg a kellő felvevő képessége, nem keresett magának új piacokat. Az ugorka, saláta, tömegnép-élelmezési cikk, nincs az a mennyiség, amelyen egy jól szervezett kereskedelem túl ne tudna adni. Különösen az északi államok fogyasztják. Továbbá be kell ve-

553
11.

zetni a korai (primör) termelést. A mi talaj- és éghajlati viszonyaink erre kiválóan alkalmasak. Hetekkel előzhetünk meg más államokat. E tekintetben az államnak és városnak is az oktatás, a kitanítás terén a kerteszkedő közönségnek segítségére kell mennie.

Észembe jutott még valami, ami megboldogult híres Mathiász Jánosunk, akinek csemegeszőlőfajtáinak a hírért az egész világ szárnyára vette. Aggsága, majd később halála, telepét és hírért is átadta az enyészetnek. Annak idején azt hittük, hogy egy megsemmisíthetetlen tőkét teremtett tudományával és vasszorgalmával, de ma már munkássága csak egy szép emlék.

Telepét átvette az állam. Most bürokratikus kinokkal küzd. Ki van írva elé: idegeneknek tilos a bemenet. A jó Mathiász bácsi idejében valóságos búcsújáróhely volt. A borszőlőtermelésnek a jelenlegi kiviteli viszonyok mellett nincs jövője. A szőlősgazda közönség figyelmének a csemegeszőlők termesztése felé kell fordulnia s erre a célra a legjobb fajokat az egész világra Mathiász János termesztette ki.

A jó csemegeszőlő-fajták termesztésének jövője van. Ha nem tudjuk értékesíteni egyelőre külföldön, elfogyasztják az országban.

Én magam részéről úgy a fajok terjesztését, mint a művelés megismertetését illetőleg rendelkezésére állok telepemmel együtt a nagyközönségnek.

Azt hiszem, hogy akkor az állam csemegeszőlő mintaküldeményében nem fog külföldre mézesfehéret és egy egyéb selejtesebb fajtákat küldeni, hanem a híres Mathiász-félékkel fogja keresetté tenni a magyarországi csemegeszőlőtermelést.

K. P.

Néhány szó

a földművelésügyi miniszterium gyümölcs-termesztési programjához.

A június 1-én megjelent számunkban azokra a hibákra mutattam rá, melyeket a programból azért kívánatos a földművelésügyi miniszteriumnak kihagyni, mert nyilvánvaló, hogy azokat a közte-

vékenységre bizni az ugyancsak felsorakoztatott okokból kifolyólag abszolút helytelen volna, egyes dolgok pedig egészen más úton-módon lesznek megvalósítandók, hogy a kitűzött célt szolgálhassák. Mindezekről már az előző két cikkemben megemlékeztem és igyekeztem a tervezet hibáit fejtegetve, megjelölni a helyes és célravezető utakat is.

A miniszteriumra, illetve az államra hárulnak a hazai gyümölcsstermesztés fejlesztésére irányuló teendők közül főként a következő akciók.

Legelső sorban egy rendes törzsgyümölcsös létesítése és pedig egy olyan nagyszabású és méretű, hogy abban a hirneves magyar pomológusok által ismert, jóformán összes gyümölcsfajták minden gyümölcsnemből képviselve legyenek. Ennek létesítését, illetve megtervezését két vagy három leghiresebb pomológusunkra kell rábízni, hogy az egy, a maga nemében páratlan alkotás legyen.

Ez egyúttal kísérleti telep gyanánt is szolgáljon oly értelemben, hogy itt lesz megállapítandó időről-időre az a körülmény is, hogy egyáltalában diszlik-e egyik vagy másik külföldről behozott új gyümölcsfajta az országban. Talán felesleges itt azt is felhozni, hogy ebbe a törzsgyümölcsösbe belekerülő minden gyümölcsfajtának kétségtelenül fajtaazonosnak, fajtisztának kell lenni. Elvégre egyszer már el kell érünk azt is, hogy legyen honnan fajtisza és fajtaazonos oltóvesszőt beszerezni.

Másodsorban szükséges és fontos, hogy a miniszterium ezenkívül az ország különböző helyein, — igen természetesen — a jobb gyümölcsstermő vidékeken néhány mintagyümölcsös és egyben gyümölcsstermelési kísérleti telepet az országban legalább ötöt vagy hatot, de nem túl nagyokat, állítson fel; a cimbem már magában benne van, hogy ezeknek mi a rendeltetésük. Ezeknek létesítését is igen tapasztalt és elismert szaktekintélyek kezébe kell adni, hogy azután ezek a mintagyümölcsös kertek valóban azt mutassák meg, illetve mintául szolgáljanak arra, hogy hogyan kell az országnak ezen vagy azon a vidékén valóban sokat és szépet, prima kereskedelmi gyümölcsöt teremteni! Amily fajta pl. nem diszlik az Alföldön, annak nem szabad egy alföldi mintagyümölcsösben nagy mennyiségben képviselve lenni, — ugyebár — ez csak kézenfekvő.

Ezekben a törzs, illetve mintagyümölcsösökben nyílik azután bő alkalma a földművelésügyi miniszteriumnak szakközegei segítségével bemutatni az összes gyümölcsnemeknél előforduló betegségek elleni védekező eljárásokat, a termesztő közönséget a különféle védekezés eljárásoknak gyakorlati keresztülvitelében kioktatni, a sokféle védekező szereket kipróbálni, az ilyen gyümölcsös telepek székhelyein a közönség részére a különféle szaktanfolyamokat megrendezni, szakértekezleteket, télen vitadélutánokat, szakfelolvasásokat és előadásokat tartatni, a gyümölcsészet és egyéb különféle kertészeti szakba vágó dolgokról stb. stb. adminisztratív téren ezer alkalma nyílik a földművelésügyi miniszteriumnak, hogy a magyar kertészeti termesztést előbbre vigye.

Egy igen életrevaló gondolat még, amit külön hangsúlyozni kívánok, a körzeti vagy járási kertészeti felügyelőségek életrehívása, illetve megszervezése. Ezek volnának a földművelésügyi miniszteriumnak azok a szervei, amelyek által a gyümölcsészeti és egyéb kertészeti termesztési ágak fellendítése terén elévülhetetlen érdemeket lehetne kivívni és ezen kertészeti felügyelőségek odaadó és szakavatott működésükkel úgy a kertésztársadalmat, mint az egész ország gyümölcsstermesztő és kertészkedő közönségét nagy hála köteleznék.

A nagyszabású program további tárgyai még a szakirodalom fejlesztése, a természetői hitelkérdések rendezése, adózási könnyítések stb., ahol bizony még mindenütt igen sokat tehet, segíthet a miniszterium.

Az értékesítésnek megszervezését és ennek a kellő irányba terelését is — mint a tervezetnek egyik főbb pontját — említem fel, amely problémának mintegy részletkéseként vannak megjelölve a helyes szedés, osztályozás és csomagolás, az értékesítő szövetkezetek, a piacok és vasúti szállítások rendezésének a vámoknak ügye, a feldolgozás, a külföldi propaganda stb. kérdése. Ezeknek szerencsés megoldásával óhajtja a miniszterium, igen helyesen, a magyar gyümölcs és egyéb kerti terményeknek, főként a külföldön való kedvezőbb elhelyezési lehetőségeit előmozdítani, biztosítani.

Kecskemétet, — mint az ország gyümölcs-termelő központját, továbbá mint olyant is, ahonnan az ország gyümölcsexportja a legjelen-

tősebb és legkiforrottabb — igen melegen érdeklik a szóban forgó tervezet részletei. Szívvel örülünk neki, hogy végre a miniszterium ebbe a nagyfába is belevágta a fejszét; mi reméljük is, hogy a fa jól fog hasadni, csak a kellő szakértelem ne hiányozzon, Minden szakkérdést a tapasztalt, mozgékony szakemberekre bízunk.

G.

A szamócza telepítése.

Irta: HAJÓS GYULA.

A szamócza telepítésének ideje tavasszal és nyárutón augusztusban van. Mivel a legbiztosabb eredményt az augusztusi adja, azért mint időszzerű munkát hozom emlékezetbe a szamócza ültetését. A szamócza talaj iránt nem mondható igényesnek, de legjobb terméseredményeket a lapos, laza talajokban adja.

A szamócza földjét ültetés előtt alaposan le kell trágyázni, a trágyát leásni, a sorokat és növény távolságokat 40—50 cm-ben kijelölni.

A növényeknek alapos gyökérrzettel kell birniok és ültetéskor a gödörben a gyökereknek szét kell terülnie és arra ügyelni, hogy a gyökerek a földbe mélyen kerüljenek s a szívleveleket a föld be ne takarja. Ültetés után a palántákat alaposan beöntözni, iszapolni kell.

Miután szaporítás céljaira a növényeket az anyateleptől választjuk el, ügyelni kell, hogy ezekről az anyatövekről a meddő virágokat irgalom nélkül gondosan tépjük ki, mert ha ezekről szaporítunk, annyi meddő növényzetünk lesz, amennyit ezekről az anyanövényekről elszedtünk és palántáltunk.

Az anyatövektől eltörő indák elszedésével nem kell sietni, mert ha korán szedjük el ezeket, a növényeket további indaképzésre ingereljük, amelyet azok megsínylenek. Szaporítás céljára csak a legszebb és legtermékenyebb töveken hagyunk meg 1—2 ostorindát és az anyatövhöz közelebb állót használjuk fel, a többit pedig elszedjük.

A szamócza a földjét kiéli, tehát ajánlatos minden három évben más, jól előkészített helyre új palántákat telepíteni.

Általam telepített 1 hold földön 18 méter-mázsza termést mértünk, amellet, hogy minden szedő naponta a maga kilóját bizonyosan megette.

A málna termesztése.

A málnára mint egyik legértékesebb gyümölcsünkre sajnós, kevés gondot fordítanak, pedig ennek felkarolása igen nagy haszonnal járna. Tudjuk, hogy a málnát régen a felvidékről hozták nagy mennyiségben szörp stb. alakjában, de a megszállás óta ez elmaradt, tehát érdemes volna ennek termesztésére nagyobb súlyt helyezni annál inkább, mivel ennek művelése a legegyszerűbb munkák közé tartozik.

A málnáról azt tartják, hogy félreeső helyeken, kerítés mellett az egyébként másra érték-telen helyeken gondozás nélkül is megél s meg-hozza a termését. Ez igaz, csak hogy így apró, széthulló kevés termést hoz, míg ha egy szabab-b, napos, levegőjárta, jó erőben levő helyre ültetjük, akkor nagy és sok termést hoz, a fáradságot és gondozást igen meghálálja.

A málna tősarjak által könnyen szaporítható. Ültetés előtt helyét jó mélyen felássuk, földjét megtrágyázzuk.

A málna termését a múlt évi (egyéves) vesszőből fakadó hajtáson hozza. Az a vessző, amely a termését már meg hozta, többé termést nem hoz, elpusztul, kiszárad, tehát évente ezeket az elhalt, eltermett vesszőket ki kell vágni. Ezek helyébe tőből fakadó hajtások hozzák a termést, amelyeket tavasszal erőségük szerint vissza kell vágni felére — egyharmadára, vagyis a gyengéket rövide, az erőseket hosszúra kell metszeni. A gyenge, vékony vesszőket tőből kell eltávolítani, hogy a tápanyagot ezek ne szivják és a legvegő-napfényt el ne vonják.

A málnát, éppen úgy mint a szamócat 4—5—6 év után más helyre kell áttelepíteni, mert helyét kiélte, termése gyenge és kevés lesz. Az új telepítés helyét mélyen felássuk, előzőleg jól meg-trágyázzuk s a régi málnásból a jó, erős sarjakat 1 méternyi távolságban ültetjük el. H.

Olvassa és terjessze a

Szőlősgazdák Lapját.

BOR

beraktározást bármily mennyiségben — egy hónapig ingyen, egy hónapnál több időre — legmérsékeltebb áron elfogad a

SZŐLŐSGAZDÁK SZÖVETKEZETE

A gyümölcs szedése és téli eltartása.

A késő őszi és téli alma, valamint a körte a fáján nem érik meg, hanem leszedés után utóérik.

Ahol a tolvajoktól nem kell félni, a téli gyümölcsöket addig hagyjuk fájukon, míg az idő kedvező, a fák levelei épek, tehát a gyümölcsök fejlődhetnek, vagyis a téli gyümölcsök anyagai bizonyos átalakuláson mennek keresztül, a levelekben keményítő fejlődik, mely a gyümölcsökbe vándorolva fokozatosan cukorrá váltakozik át. Ez a folyamat a nyári gyümölcsökre épen úgy vonatkozik, mint a téliekre, de a nyáriak fájukon is megérhetnek, mivel a nyári tenyészeti időszak azoknak elég.

A téli gyümölcsök csak akkor válnak fogyasztásra alkalmasakká, ha megfelelő helyen elraktározatnak és az utóérésükre a feltételek megvannak.

Kialakult szabályok a késői gyümölcsök szedésére: A novemberben érő, tehát télelői körtéke, szeptember második felében, a decemberben érőket vagyis télieket október első felében és az azután érőket, tehát a késő télieket minél később október végén, esetleg november első felében ajánlatos leszedni, természetesen figyelembe kell venni, hogy a míg a levelek épek és táplálni tudják a fát és gyümölcsöt, az időjárás még kedvező, aránylag elég meleg, a téli kései körték mindaddig kün hagyhatók. Amint azonban a levelek hulladozni kezdenek, vagy erősebb dérre van kilátás, a gyümölcsöket sietve tető alá kell vinni, mert javulás helyett azok ilyenkor csak rosszabbodhatnak. Attól azonban óvakodni kell, hogy a telelő körtéket korán szedjük le, mert azok nem képesek utóérni és élvezhetetlenek, fanyarok maradnak.

Alma, körte a szedésre érett, ha a lógási szöggel ellenkező irányba hajlítva a gyümölcs fájáról könnyen leválik. A magvak megbarnulása is az érettség jele. Eltartásra és szállításra való gyümölcsöt mindig száraz és nem harmatos vagy esős időben kell szedni. H.

A borok szűréséről.

A pincegazdaságban használt szűrőkészülékek között igen előnyös helyet foglal el a holland szűrő, gyakran és célszerűen használható. Nagy előnye a többi szűrőkészülék felett abból áll, hogy vele aránylag igen zavaros, új és seprős, vagy sűrű édesaszuféle borokat is megsűrűhetünk, aminőket más szűrővel csak igen nehezen, vagy egyáltalában nem szűrhetnénk meg.

Másik nagy előnye, hogy olcsó, egész szerkezete egyszerű, javításra alig szorul, karbantartása gondot egyáltalában nem okoz. Hátránya, hogy munkaképessége csekély, nagyobb üzemeknél emiatt csak mint kiegészítő eszköz használható, de kisgazdaságban teljesen megfelel.

A hollandi szűrőnél használt szűrőzsákok előkészítése, tisztogatása, bekötése és felszerelése gonddal végrehajtott pontos munkát kíván, a anyag bekötésnek zavaros bor a következménye. A munka vele félbe nem hagyható, mert ha a bor a szűrő felsőtartályából kiürül, a zsákok is részben kiürülnek, újra nem tölthetünk bort a szűrőbe, mert a bor zavarosan fog lefolyni, csak ismételt felöntésekkel tudjuk a bort újra tisztává szűrni.

A szűrés megindításánál, ha nem túlzavaros, seprős aljbort szűrünk, hanem olyant, amelyben nincsen elég zavaros anyag, ami a zsákok likacsait eltömje, rendszeren bizonyos szűrőanyagokat használunk a zsákok likacsainak az eltömésére. Erre a célra használhatjuk az azbesztet, szűrőszenet, zselatint, vízahólyagot, vagy eponitot, ez utóbbi különösen akkor ajánlatos, ha a bornak valamely nem kívánt ízét, szagát, vagy színét akarjuk eltüntetni, például gyenge penésziz, dohos szag, vagy rókaszin. A hollandi szűrőt mindig csak nyílt szűrésnél alkalmazhatjuk.

A borkezelésben mai napig használt szűrők között legtökéletesebbek az azbeszt szűrők. Ezen szűrőknek lényeges alkotó része egy finom fém-szita, melyre a borban elkevert azbeszt 1—2 milliméter vastagságú rétegben reáakodik s a bor ezen szűrődik át. Az azbeszt szűrőknek a többi összes szűrőféleségek között az az előnye van, hogy a megsűrűt bor nemcsak teljesen tiszta lesz, hanem a szűrősziták felületére lerakodott azbeszt rétegeken keresztül jutott bor bizonyos mértékig sterilizálódik is, a jó azbeszt még a legfinomabb zavarodást okozó testecskéket, mikroszkópikus dolgokat is visszatartja. Ez a magyarázata annak,

hogy betegségek, vagy hibák, különféle baktériumok hatása következtében beálló makacs zavarodásokat az azbeszt-szűrőkkel igen szépen ki tudjuk a borból venni. Továbbá előnye az azbeszt-szűrőnek az, hogy munkaképességük rendszeren nagyobb és akár nyílt, akár zárt szűrésre egyaránt használhatók.

Hátránya az azbeszt-szűrőnek az, hogy túlságos zavaros, nyálkás, vagy seprős aljborkok szűrésére nehezen, vagy egyáltalában nem használhatók. Az azbeszt-szűrők kezelése, gondozása több figyelmet igényel, mint a zsákszűrőké, a finom szűrősziták tisztogatását ügyetlen, vagy felületes munkásokra nem bízhatjuk, mert azok nagyon könnyen megsérülnek.

Azbeszt-szűrők igen sokfélék és igen különböző nagyságúak vannak, elkezdve a kis próbászűrőktől az óriási Seitz szűrőig, amelyeknek munkaképessége óránként 2 liter 1000 liter között váltakozik.

Kisebb gazdaságokban a Seitz-féle hengeres azbeszt-szűrőket szoktuk használni. A tulajdonképpen szűrőfelület ezeknél hengeralakú, a henger feneke azonban befelé fordított kúp, hogy a szűrőfelület ezzel is nagyobbítsassék. A szűrőhenger egy ugyancsak hengeralakú tartányra illeszthető, amelyben a megsűrűt bort felfogjuk és egy csapon át abból kieresztjük. A hengeres azbeszt-szűrők is különféle nagyságban készülnek, napi szűrőképességük is 3—40 hektó között mozog nagyság és borminőség szerint.

A hengeres azbeszt-szűrővel a munka a következő: A megsűrűrendő borból a szűrőt vállig megtöltjük, azután a szükséges azbesztmennyiséget lemérjük, azt beletesszük egy háromnegyed részéig borral megtöltött kupába, abban először kis nyírágseprűvel felkeverjük, azután néhányszor egy másik kupába átöntjük és ekkor beöntjük a szűrőbe; ezzel egyidejűleg a szűrőcsapját kinyitjuk. Eleinte a bor zavarosan fog lefolyni, azt a szűrőbe ismét visszaöntjük mindaddig, míg csak tükörtiszta bort nem kaptunk. A munkánál arra kell figyelemmel lenni, hogy a szűrő borral állandóan tele legyen, hogy a szita felsőrésze se legyen egy pillanatig sem üres, mert ez esetben az ujonnan beöntött bor ezen üres részről az azbesztet lemossa és borunk megzavarodik, úgyhogy az egész munkánk semmivé válik, a jó, ügyes munkás a csapot sem zárja el soha, hanem két kupával oly ügyesen távolítja el a bort, hogy abból egy csöpp sem mehet kárba, csap igen gyakori

zárása és nyitása is igen sokszor zavarodást okoz. Használat után a szitákat alaposan ki kell mosni és száraz. szellős helyen kell tartani, mert ellenesetben azok igen hamar tönkremennek, nedves levegőn megtámadja a rozsda és akkor nem használhatók.

Fazekas Géza.

A faültetés új módja.

Ha nagyobb gyümölcsöst akarunk ültetni, felszántjuk a területet, kijelöljük a fák helyeit, minden fa helyére ásunk egy olyan lyukat, amelybe a fa gyökere belefér. A felső talajréteget alulra, az alsót pedig felülre a gödörbe visszahányjuk, megtapossuk és a faültetés kész. A fák közét vagy kapásveteménnyel, vagy lucernával bevetjük s várjuk a dupla hasznot.

Megboldogult Unghváry László bátyánk nagyot nézne erre az új rendszerre, mert a Horthy-féle törzsgyümölcsöst épen megfordított eljárás szerint csinálták, t. i.: a fa helyét két méteres csikokban 80 cm.-re megforgatták s a forgatás közit szántották fel. Hogy melyik a jobb módszer, erről a Kecskeméten elültetett sok száz-ezernyi fa beszél. Beszél a szemnek közvetítésével az ésszel — az Embernek. Az Ember mikor meglát egy új ültetésű fát 2–3 gyufaszálvékony 5–10 cm. szegényes hajtással, önkénytelenül a földre néz, amelybe a fa ültetve van s érzi a szemrehányást, hogy őt, a nemes gyümölcsöt hozó fát, a műveletlen, vad földbe ültették és elvárnák az Emberek, hogy ilyenformán teremjen.

Ha látunk egy új ültetésű fát, amely sötétzöld, kövér levelekkel, 6–8 darab 50–80 cm.-es hajtással nevet a szemlélőre, ismét csak a földre néz s azt mondja magában: „No ennek jól meg ágyaztak, de hálás is érte.“ Az előbbi az új, az utóbbi a régi módszer szerint van ültetve.

Kisérjük csak figyelemmel az út vagy szántóföld mellé ültetett gyümölcsfát, azt látjuk, hogy annak az út vagy a szántóföld felőli koronája fejlődésében visszamarad — mért? mert a korona fejlődése mindig lépést tart a gyökér fejlődésével, a gyökér pedig, amint kiért az ő ültetésekor megmunkált talajából s beleütközik a vad föld ágyba, nem találván életfenntartásához szükséges tápanyagot, tovább nem megy, de nem nő a korona sem.

A fa azon oldala pedig, amely felől a forgatott terület van, még akkor is, ha szőlővel van beültetve, olyan dúsan fejlődik, hogy kénytelenek vagyunk a fejlődést nyesés által korlátozni. Mi ebből a tanúság, az, hogy a fa gyökere úgy megy a tápanyag után, mint a vakond az ő táplálására szolgáló féreg után. Ha most már az új ültetési módszer szerint forgatatlan földbe, lyukba dugott fa hajtása gyufaszálszerű, annak az a jele, hogy a gyökérzet a lyuk falába ütközött s ha átfúrja is magát a falon, tápanyagot a műveletlen föld ágyban nem találván, fejlődésében visszamarad.

Az alföld népe a gyümölcsfaültetést csaknem mindig szőlőültetéssel kötötte össze és mivel a szőlő forgatást kíván, gyümölcsfáit is mindig forgatott talajba ültette, ezért nem látunk külön ültetett gyümölcsöst még a 15–20 holdas szőlősgazdáknál sem, hanem minden fa a szőlőbe van, így azután az új, lyukba, forgatás nélkül való gyümölcsfaültetés nem verhetett az Alföldön gyökert, de azt hiszem, ezután sem sokan fogják követni az ilyen olcsó gyümölcsös létesítését, mert olcsó húsnak hig a leve.

Egy nyilvános szakelőadáson, ott, ahol nemcsak alföldi emberek vannak, szakember szájából olyan faültetési módot, amelyet cikkem elején leirtam, világgá kürtölni veszedelmesnek tartom, mert aki nem szőlőbe akar gyümölcsöst létesíteni, hanem külön, egy olyan területen, amely szőlőnek nem alkalmas, könnyen sárba dobhatja a pénzét. Az Isten adta Bácskába, ahol a televény 30–40 cm. vastagságban fekszik a földágy felett, talán még megy a lyukba való ültetés, de mi lesz abból a fából Szolnok, Karcag, Tiszafüred vidékén, ahol a fekete kötött agyag szikkel vegyesen adja a gyümölcsfa talaját. Arról bizony gyümölcsöt nem szednek.

y

Terméketlen gyümölcsfák.

Sokszor azt tapasztaljuk, hogy némelyik gyümölcsfánk dúsan hoz hajtást és lombot, ugyanazon évben ültetett kortársai már régen teremnek, a kérdéses fa terebélyességben kortársait felülmulja, de sem virágot, sem gyümölcsöt nem hoz, vagy nagyon keveset. Mit lehet tenni, várunk, hátha majd megembereli magát. Pár év múlva elkezd teremni, némely esetben, de hamarosan abbahagyja, mintha megbánta volna és most már következetesen nem terem.

Hogy ezen jelenségnek mi az oka, arra nézve nagyon megoszlanak a vélemények, magam részéről legvalószínűbbnek tartom azon nézetet, hogy az ilyen fa terméketlen természetű (visz-hajtásszerű) oltó, vagy szemzőgalyról származik. A csontmagu gyümölcsféléknél különösen, de általában is a talaj tulkövérsége, tulságos nitrogéntartalma is okozhatja a bajt. Ez utóbbi esetben bőséges trágyázás fahamuval ősszel a fa alatt bekapálva, hamarosan segít a bajon. Ha a talaj nem kövér, a segítségnek több módját alkalmazzák a kertészek, amelyek valamennyien azon alapulnak, hogy a fa nedvkeringését meglassítjuk. Tudnivaló, hogy a fa nedvei a fatörzs és ágak belsejében levő edény nyalábokon keresztül a koronába áramlanak felfelé, vissza a gyökérhez, pedig a réteg alatti edénynyalábon keresztül térnek a nedvek. Ha ezt a folyamatot megakasztjuk olyképp, hogy a nedvek a fa koronájában jobban megtorlódjanak a fa elkezd virágrügyeket fejleszteni, virágozik és terem.

A többféle eljárás közül a következőket kipróbáltam; sikerrel alkalmaztam és mint könnyen kivihető ajánlhatom:

A fa vastag ágaira, a koronába ágazás felett 1—2—3 arasznyira 2—3 mm. vastag drótot kötünk szorosán, úgy, hogy elég hosszú vége maradjon a drótnak ahhoz, hogy a jövő évben levehessük a drótkarikát, anélkül, hogy a fa kergét megsértenénk. Mert közbe mi történik? Az ág vastagszik, a karika „belenő a fába“ ezáltal nyomást gyakorol a kéregre, a nedvkeringés meglaszul és ha a fa máskülönben egészséges a második évben legtöbbször már termőre fordul. Amelyik fa a második évben nem fordul termőre, ott a kötéseket felbontjuk és egy arasszal feljebb újra elhelyezzük a fent leírt módon. Ezeket rajta hagyjuk ismét egy évig és aztán eltávolítjuk.

Vannak ennél radikálisabb, de egyuttal veszedelmes eljárások, ahol az erélyes beavatkozás sokszor a fa pusztulását vonja maga után, ezért azokat nem irtam le. **Dr. Bauer Henrik**

Olvassátok és terjesszétek a Szőlősgazdák lapját.

Védekezés a darazsak ellen.

Gyümölcsöseinkben és szőlőinkben jelentékeny károkat okoznak érés idején a darazsak.

A darazsak fészkeiket a házpadlásokon, ereszek alatt, a kerítések védett helyein, odvas fák belsejében, de nem ritkán gyepes rétek és árokpartok föld alatti lyukaiban építik.

A tél idejére csak a megtermékenyített nőstény marad életben, amely áttelel, tavasszal megkezdi a peterakást.

A darazsak ellen a következőképpen védekezhetünk: 1. A fészkek megsemmisítése és a benne levő darazsak elpusztítása. 2. A darazsak összefogdosása által.

A fészkek megsemmisítése legkönnyebben télen és kora tavasz idején végezhető el, amikor a már említett helyeken található fészkeket összegyűjtjük s forró vízbe dobjuk vagy elégetjük, miáltal elpusztulnak a bennük tartozkodó nőstények is.

— Ha a fa odvában vagy a földben van a fészkek, előbb bejáróit, egynek a kivételével, betapasztjuk s a nyitva hagyott bejáróban ként égetünk, vagy néhány deciliter benzint, esetleg szénkéneget öntünk bele és gyorsan betömjük. — E műveletet éjjel végezzük, amikor a darazsak mind együtt vannak a fészekben.

E védekezési mód igen radikális, csak a fészkek felfedezése okoz nagyobb gondot. — Azért kísérjük figyelemmel a darazsak repülését, az említett helyeken kutassunk és ily módon hamarosan ráakadunk a fészkekre. A fészkek irtása ott, ahol a darazsak fellépte állandó kellemetlenség, évről-évre rendszeresen keresztülvendő.

Mivel tél vagy kora tavasz idején ritkán sikerül valamennyi fészkek kiirtása, tavasszal mégis fognak darazsak jelentkezni. Ezek ellen összefogdosás által védekezhetünk. Tavasszal, mikor a szőlő virágozik, akasszunk fel a karók felsőrészére szűknyakú üvegeket, melyekben édes lé (leginkább mézes víz) van. A tavasszal táplálékot kereső darazsak csakhamar feltalálják ez üvegeket s azokba repülve, benn is fulladnak. A folyadékot minden héten szűrjük át, esetleg cseréljük fel frissel. Ez üvegek nyáron is alkalmazhatók, ámbar legtöbbit tavasszal és gyümölcsérés idején, ősszel fognatjuk össze.

Ha ez elmondattakat állandón szem előtt tartjuk, nem lesz okunk darazspusztításról panaszkodni.

A magyar szőlő- és borgazdaság külforgalma az év első felében.

A m. kir. statisztikai hivatal legújabb kimutatása szerint a magyar szőlő- és borgazdaság külforgalma a következőképen alakult:

Bor (hordóban): Kivitel: 13838 q, amiből Ausztriára 8650, Csehszlovákiára 1210, Jugoszláviára 2, Németországra 1219, Svájcra 391, Olaszországra 9, Hollandiára 187, Dániára 512, Lengyelországra 1532, egyéb országokra 117 q esik. A behozatal összesen 787 q, melyből Ausztria 33, Csehszlovákia 13, Jugoszlávia 48, Németország 7, Olaszország 172, Franciaország 59, Spanyolország 41, Görögország 408 és egyéb országok 4 q-t hoztak be.

Bor (palackban): Kivitel 190 q, melyből Ausztria 20, Románia 7, Németország 57, Trieszt 5, Olaszország 5, Franciaország 1, Belgium 11, Hollandia 6, Anglia 25, Svédország 5, Lengyelország 16, Kolumbia 10 és egyéb országok 12 q-val szerepelnek.

A behozatal 45 q, melyből 20 q Németországra és 16 q Franciaországra esik.

A helyzet a borkforgalom tekintetében rosszabodott, mert a tavalyi első félévben 25.000 q hordóbort vittünk ki. Szomorúan kell megállapítanunk újból, hogy a borkivitel jelenleg nem lehet a magyar szőlő- és borgazdaság megmentője.

FIZESSEN ELŐ A SZŐLŐSGAZDÁK LAPJÁRA

HIREK.

Kertészeti kiállítás és kongresszus Székesfehérváron.

Az augusztus hóban lezajlott székesfehérvári országos mezőgazdasági és ipari kiállítás keretében, melyet ez év augusztus 19-én nagy ünnepek között József királyi herceg nyitott meg a Fehérmegyei Kertészeti Egyesület kertészeti kiállítást rendezett; ugyanezen a napon tartotta Székesfehérváron az ország kertésztársadalma szokásos évi kertészeti kongresszusát is.

A kertészeti kiállításon főként Fehér vármegye és szomszédos vármegyék kertészeteinek fejlettségét láttuk szemeink előtt, amely — bár a

lelkes és fáradhatatlan vezetőség minden lehető megtett a teljes siker érdekében — még sem állott azon a nivón, amelyen látni szerettük volna.

Hat év óta minden évben más és más vidéki városban volt alkalmunk az ország kertészeti viszonyairól egy-egy kiállításon tájékozódni, azonban az előző évek, mint a szegedi, a pécsi, a szombathelyi, a pesti, sőt a békéscsabai kiállítások is túlszárnyalták az idén Székesfehérváron rendezettet. Igen kevés volt a kiállító és — bizony kissé kevés is, gyenge is volt a kiállításra került anyag. Ennek oka részben az, hogy a mai nehéz viszonyok között a legtöbb kereskedelmi kertész nehezen tudja viselni a kiállításokon való részvétellel járó tetemes költségeket, de meg a kiállítás ideje sem volt jól megválasztva; augusztus még a virágkertészeknek is korai, faiskoláknak meg éppen a legrosszabb időpont, hiszen minden anyag tönkre megy, ha ilyenkor lesz felszedve a földből. A nagyszabású ipari- és mezőgazdasági kiállítás egyébként a városnak jelentős forgalmat, polgárságának pedig szép anyagi és erkölcsi sikert hozott.

A kertészeti kongresszus 19-én délután az ország minden részéből összesereglett, igen nagyszámú kertész élénk részvételével folyt le, melyet az Orsz. Kertészeti Egyesület elnöke Czobor László lelkes és szép beszédben nyitott meg, visszapillantást vetvén az előző években tartott kertésznapokon felmerült és a kertésztársadalom egyetemességét közelről érintő kérdésekre, mint az országos kertész törvény ügye stb. stb.

Ezt követőleg Gergely István főfelügyelő tartotta meg élénk érdeklődéssel kísért, mély szaktudásról tanúskodó és igen tanulságos szakelőadását a magyar gyümölcsstermelésről. Előadásának befejeztével a magán faiskolatulajdonosokat léteerdekeiben mélyen érintő kérdéstről, az állam, a városok és a mezőgazdasági kamarák által létesített kereskedelmi jellegű faiskolák megszüntetéséről folyt igen élénk eszmecsere, végül is egyik dunántúli faiskolatulajdonos felszólalása után Füredi Jenő alelnök leszögezte az Országos Egyesület e tárgyban elfoglalt álláspontját, mely a faiskolatulajdonosok felfogásával egyértelműen helyteleníti az állam és a kamaráknak kereskedelmi faiskolák létesítésére irányuló akcióját és megígérte, hogy az egyesület elnöksége a földművelésügyi kormányánál ismételtelen el fog járni a szóban levő és a magánfaiskolák érdekeit sértő kérdésben.

A kertésznapok további programja szerint a két ünnepen az egybegyűlt kertészek mintegy százhúszan a nádasladányi, a nagylángi és szababattyáni uradalmi kertészeteket tekintették meg.

G.

A Kecskeméti Faiskola és Magtermelő R.-T. (Kecskemét, Széchenyi-tér 6.) nagy árjegyzéke október hó 5-ike táján jelenik meg. Kívánatra, levelezőlapon megrendelve, mindenkinek ingyen és bérmentve megküldjük.

Kamatmentes műtrágya hitel. A földmivelésügyi miniszter a hazai műtrágya gyárakkal oly értelmű megegyezést kötött, hogy a 100 kat. holdon alul gazdálkodó kisgazdák, akik eddig a műtrágyákat nem ismerték, vagy kedvezőtlen anyagi helyzetük miatt nem használhatták, 12 havi váltó hitelre kamatmentesen szerezhessék be műtrágya szükségletüket s a hitelek után járó kamatot a kisgazdák helyett a földmivelésügyi miniszterium fogja kifizetni. Tehát, akik most őszi hitelre vásárolják a műtrágyát, annak árát csak a jövő évi termésből kamatmentesen fizetik vissza.

Ezzel az akcióval a miniszter a kisgazdákat minden befektetés nélküli terméstöbbletbe óhajtja juttatni. — Ugyanis a helyesen megművelt földön magyar holdanként 1 q szuperfoszfát már oly terméstöbbletet ad, melyből a szuperfoszfát ára a terméstöbbletnek csak kb. $\frac{1}{4}$ része számítható be s így fennmaradó $\frac{3}{4}$ rész, mivel a műtrágya ára csak az új termésből lesz kifizetve — minden befektetés nélküli érték többlet lesz.

Mivel a fenti akcióra a műtrágya gyárak csak korlátolt mennyiségű műtrágyát bocsátottak a miniszter rendelkezésére, ajánlatos, hogy aki részt óhajt benne venni, minél előbb jelentse be a kamatmentes műtrágya hitel igénybe vételére vonatkozó szándékát.

Lapunk olvasóinak szívesen nyújtunk kimerítő felvilágosítást és vállaljuk a műtrágya ügylet egész lebonyolítását.

KERESKEDELEM

A borkereskedelem tartozkodik a nagyobb vásárlásoktól. — Csupán a vendéglősök, kocsmárosok vásárolnak kisebb mennyiségeket. — A terméskilátások közepesek; a minőség az eddigi jelek szerint kitűnő lesz, ami a vásárló kedvet feltétlenül emelni fogja. — Jelenleg a termelők fokanként 8 filléren alul nem adják készletüket.

Pálinkakereskedelemben oly nagy kínálat van, hogy a nagy kereskedők elvannak árasztva ajánlatokkal, de épen ezért a vásárlástól tartozkodnak.

A gyümölcskereskedelemben az uborka krachja után bekövetkezett a szilva és alma zuhánásszerű áresése. A heti piacokról vagon számra viszik vissza a termelők az árut, mert a piac nem képes felvenni.

Egyedül a szőlő ára tartja még magát, mely kgr.-ként 40—60 fillér.

A gyümölcsfák

gomba és

**rovar-
ellenségeinek
tavaszi és nyári
irtására**

szolgáló összes védekező szerek

**u. m. Uránia- és Schweinfurtti
zöld, Thanaton, Nosprasen,
Futókil, Pulvarsol, Sulfarol,
Arzola, Molex, Almola, Elosat,
kénpor és rézkénpor stb. stb.**

eredeti csomagolásban a legolcsóbban

kaphatók

**„Szőlősgazdák Szövet-
kezetében Kecskemét,
Széchenyi-tér 6. szám.**

Még mielőtt nyomtatvány-
szükségletét beszerezné
kérjen árajánlatot a

Hungária - nyomda

és Lapkiadó
Részvénytársaságtól

— **KECSKEMÉT,** —
Arany János-utca 6. sz. Telefon: 135. sz.

Előfizetési felhívás.

A „Kecskeméti Szőlősgazda“ a negyedik évfolyamába lépett.

E lap célja, hogy szöszólója legyen a homoki és különösen a kecskeméti szőlő és gyümölcsstermelés érdekeinek, megismeresse olvasóival mindazokat az elméleti és gyakorlati ismereteket, melyek a kecskeméti termelés körében az idő folyamán felmerültek és haszonnal értékesíthetők. Minthogy a homoki szőlőművelés és gyümölcsstermelés hasznosítás szempontjából eltér a

hegyvidéktől, azért munkatársai leginkább homokos Alföld jelesebb szakembereiből kerülnek ki, akik a mai viszonyainkat legjobban ismerik s útmatatásukat el lehet fogadni.

Tehát azt a csekély áldozatot, amibe a „Kecskeméti Szőlősgazda“ kerül, minden érdekeltnek meg kell hoznia.

Előfizetési díj:

Egy évre. 2 Pengő.

Fél évre. 1 Pengő.

Szuperfoszfát, Kálsó, ♦ Mésznitrogén műtrágyák

szőlőink trágyázására legalkalmasabb, legolcsóbb trágyanemek. — E trágyák a bormennyiségét növelik, minőségét javítják. Bármily mennyiségben azonnal kaphatók

Szőlősgazdák Szövetkezeténél (Széchenyi-tér 6. szám. — Telefonszám: 289.)

Bárminemű istállótrágya, sertés- és humusztrágya bármily mennyiségben megrendelhető. Vagontételben gyári áron fogadunk el megrendeléseket.

GYÜMÖLCSFÁK

extraprima rózsabarackfák,
kajszinbarack, gyönyörű almafák:

Rozmaring, Jonathán, Arany parmén, Jellow, Török Bálint, Téli pogácsa, Londoni pepin, Astracháni piros, Tüköralma és a többi, a mi homoktalajainkban kitűnően diszáló fajták, továbbá cseresznyefák, meggyfák, szilvafák, ringlók, diók stb.

remek

magastörzsű rózsák

30 legszebb fajtában.

Prunus triloba fl. pl. Prunus japonica fl. pl.
Prunus Pissardi Späthiana oltványok remek példányokban magastörzsben vagy bokoralakban

minden mennyiségben

már most előjegyezhetőek.

KECSKEMÉTI FAISKOLA R.-T.
Iroda: III., Széchenyi-tér 6. — Telefonszám: 289.

o o o

Rendszeres autobusz-járatok a Faiskola telepre
a 7-ik km.-nél a Tiszaug-kécskei műúton. Vasúton a megállóhely: ALSÓURRÉT.